

rują tylko na *Alnus glutinosa* (L.) GAERTN. Z *Alnus* spp. związany jest również szeroko rozprzestrzeniony w Polsce przeziernik *S. spheciformis* DEN. et SCHIFF., którego gąsienice żerują przypadkowo również na *Betula* spp.

Przykładem polifaga jest *Synanthedon vespiformis* L., związany przede wszystkim z dębami – *Quercus robur* L. i *Q. petraea* MATT. LIEBL. Okazjonalnie gąsienice tego gatunku były znajdowane na *Fagus sylvatica* L., *Castanea sativa* MILL., *Salix* spp., *Populus* spp., *Abies alba* MILL., *Juniperus communis* L., *Ulmus glabra* HUDS., *Betula* spp. *Malus* spp., *Cerasus* spp., *Prunus* spp., *Juglans regia* L., *Aesculus* spp., *Loranthus europaeus* L. (ŠPATENKA i in. 1993: Handbook of Palaearctic Macrolepidoptera. Vol. 1. Sesiidae – Clearwing Moths. GEM Publishing. 569 ss.). Olsza (*Alnus* spp.), jako roślina żywicielska tego gatunku nie była dotąd podawana.

– *Synanthedon vespiformis* (♂) został wyhodowany z kory *Alnus glutinosa* w dniu 13 II 2008.

Żerowiska zostały pobrane 15 XII 2007 w Puszczy Kozienickiej, w sąsiedztwie tzw. Poborskich Łąk (UTM: EC20), leg. M. Miłkowski (MM). Z larwy zebranej z tego samego pnia olszy, została wyhodowana samica *Synanthedon mesiaeformis* (15 I 2008, leg. MM).

Żerowiska stwierdzono na pniu starej, niedawno złamanej przez wicherę olszy. Drzewo znajdowało się na skraju wielogatunkowego drzewostanu, przylegającego do śródlęśnych łąk, dawniej torfowiska. W korze znajdowały się liczne otwory wylotowe i resztki egzuwii przezierników.

Żerowiska obu gatunków przezierników w pniu olszy nie różnią się zasadniczo od siebie. Taki przypadek wspólnego żerowania na jednym materiale dwóch pokrewnych gatunków stwierdzono w Radomiu - Wincentowie (EC10), gdzie *Synanthedon spheciformis* i *Synanthedon culiciformis* L. żerowały w szyi korzeniowej kilkuletniej brzozy brodawkowatej *Betula pendula* ROTH. (20 I 2003, leg. MM). Stwierdzone przypadki wspólnego bytowania dwóch pokrewnych gatunków, sygnalizują konieczność zachowania pewnej ostrożności w przypadku inwentaryzacji przezierników wyłącznie na podstawie identyfikacji żerowisk.

Marek BĄKOWSKI, Zakł. Zool. Systemat. UAM, Poznań

Marek MIŁKOWSKI, Radom

493. Nowe stanowiska *Synanthedon andrenaeformis* (LASPEYRES, 1801) (Lepidoptera: Sesiidae) w Polsce

New records of *Synanthedon andrenaeformis* (LASPEYRES, 1801) (Lepidoptera: Sesiidae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Sesiidae, *Synanthedon andrenaeformis* new records, Poland.

W trakcie prowadzenia poszukiwań przezierników (Sesiidae) w południowo-zachodniej części Wyżyny Krakowskiej, stwierdzono występowanie *Synanthedon andrenaeformis* (LASPEYRES, 1801).

Badania były prowadzone w Trzebini i jej okolicach. W początkowym okresie badań samce przezierników wabiono przy pomocy syntetycznych feromonów płciowych opracowanych dla różnych gatunków przezierników i wyprodukowanych przez „Plant Research International” (Wageningen, Holandia). W późniejszym czasie rozpoczęto również poszukiwania żerowisk na roślinie żywicielskiej *S. andrenaeformis* – kalinie koralowej (*Viburnum opulus* L.).

– Młoszowa ad Trzebinia (UTM: CA95), 7 VI 2007 – 2MM, leg. R. CELADYN et W. ZAJDA, det. M. BĄKOWSKI.

Samce zostały zwabione do feromonów około godziny 14, przy słonecznej pogodzie (temperatura ok. 25°C i przy dość silnym wietrze. Motyle odłowiono w młodniku brzożowym, na obrzeżach podmokłej łąki. Od strony północnej miejsca odłowu przebiega linia kolejowa, której nasyp porośnięty jest roślinnością ruderalną, z przewagą wierzb i podrostu brzożowego. W wyniku poszukiwań wzdłuż torowiska, około kilometra dalej w kierunku wschodnim, udało się odnaleźć kilkanaście krzewów kaliny *V. opulus*. Niestety z powodu silnego wiatru i z racji bliskiego względem siebie rozmieszczenia feromonów, nie udało się ustalić który z atraktantów spowodował przylot. Wiadomo jednak, że gatunek ten dobrze reaguje na feromon opracowany dla *Synanthedon vespiformis* L., i że samce przylatują do feromonów w szerokim zakresie czasowym, od 9 do 18.30, najczęściej w południe (PÜHRINGER 2006: members.almta1.net/Sesiidae/sesiidae).

Prócz odłowu przy użyciu feromonów, omawiany gatunek stwierdzono na badanym terenie również innymi metodami:

- Młoszowa ad Trzebinia (CA95), 1 II 2008 – 9 opuszczonych żerowisk na *V. opulus*, jedna martwa, spasożytowana larwa, leg. R. CELADYN; kalina rośnie na tym stanowisku w wilgotnym zagłębieniu u podnóża zarastającej tarniną skałki z roślinnością kserotermiczną.
- Dulowa ad Trzebinia (CA95), 3 II 2008 – 7 opuszczonych żerowisk i jedna martwa gąsienica w pędzie *V. opulus*, leg. R. CELADYN; dwa otwory ze świeżymi śladami żerowania ptaków; żery znaleziono na kilku kalinach, rosnących w rowie wzdłuż nasypu kolejowego.
- Trzebinia (CA95), 9 II 2008 – liczne otwory wylotowe w obumarłych pędach krzewu kaliny rosnącej na zboczach Góry Bożniowa; na innym krzewie stwierdzono zasiedlone żerowiska. Pozyskano jedną larwę do dalszej hodowli, leg. R. CELADYN, cult. M. HOŁOWIŃSKI.

Synanthedon andrenaeformis dotychczas stwierdzony został w Polsce tylko na kilku stanowiskach w okolicach Przemyśla (BĄKOWSKI, HOŁOWIŃSKI 2004: Wiad. entomol., 23, 1: 39-43). Kolejne stanowiska tego gatunku w Polsce (na Wyżynie Krakowskiej) potwierdzają wcześniejsze przypuszczenia, że gatunek ten jest szerzej rozsiedlony na terenie naszego kraju.

Marek BĄKOWSKI, Zakł. Zool. Systemat. UAM, Poznań
Rafał CELADYN, Młoszowa
Marek HOŁOWIŃSKI, Macoszyn
Witold ZAJDA, Warszawa